

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט לערעוורים מנהליים
בפני כב' השופטת מרים נאור

בעניין שבין:

שליט סיאם 1 - 7 אח'
 עיי ב"כ טלי ניר ו��'achi
 מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
 ת"ד 34510 ירושלים 91000
 טל': 02-6521218 פקס: 02-6521219

המקשימים

- נגץ -

1. עיריית ירושלים
 עיי ב"כ עוה"ד מיכאל
 לשכת היועץ המשפטי לעיריית ירושלים
 כיכר ספרा 8, ירושלים
 טל': 02-6297125 פקס: 02-6297721

2. משרד התכנולוגיה המدنית, משרד המשפטים
 עיי פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
 מרוח' צאלח א-דין 29 ירושלים 91010
 טל': 02-5419512 פקס: 02-6467011

3. החברה לפיתוח מזרח ירושלים בע"מ
 ע"י עוויד ניסן כוכי
 מרוח' עליאש 8ד' ירושלים 94586
 טל': 02-6231139 פקס: 02-6231496

4. הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים
 ע"י לשכת היועץ המשפטי לעיריית ירושלים
 טל': 02-6297125 פקס: 02-6297586

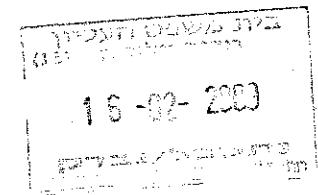
5. רשות הטבע והגנים
 ע"י ב"כ שרה שלום
 מרוח' עם ועמלן 3 ירושלים
 טל': 02-5005440 פקס: 02-5006215

6. רשות העתיקות
 ע"י ב"כ עוה"ד יורם בר-סלע ו��'achi
 מרוח' הנשיא 13 ירושלים
 טל': 02-5631887 פקס: 02-5618780

7. עמותת אלע"ד - אל עיר דוד
 (ע"ר 580108660)

באמצעות ב"כ משרד עורכי דין כבירי-נבו-קידר
 עיי גיל נבו ו/או עמרי כבירי ו/או אורן קידר
 ו/או זיוון טוביה-אלמי ו/או סימה סלע-פלקס
 ו/או קרן רוז מורג ו/או ידידה וולף ו/או קרן צפריר
 ו/או יפעת סימינובסקי ו/או אפרת ליפשיץ-פרקש
 ו/או איל מיטן ו/או אבטיל רוזנברגר
 מרוחוב לוי גורני 4, ירושלים 93110
 טלפון: 02-5667722 פקס: 02-5667711

המשיבים

תגובה המשיבה לבקשת רשות ערעור

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 4.2.2009 (להלן: "החלטת בית המשפט המחזוי הנכבד בירושלים שבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, מפי שופט נ' סולברג, בש"א 933/08 (עת"מ 08/8938) (להלן: "ההחלטה").

במסגרת ההחלטה נדחתה בקשה המבקשים למתן צו בגיןם נגד המשיבים 1-3, אשר יורה על עיקוב עבודות הפיתוח בשכונות סילואן ואדי חילווה בירושלים עד לבירור העתירה שהוגשה על ידי המבקשים בנושא (להלן: "הבקשה").

המשיבה 7 (להלן: "המשיבה" או "עמותות אלע'ץ") מתנגדת לבקשת וסבורה, כי יש להותיר על כנה את ההחלטה בית המשפט הנכבד כאמור, המבוססת על אדנים יציבים, על הדין וכן על הציגון.

המשיבה אף מתנגדת לאפשרות שבית המשפט יפעל לפי סמכותו לפי תקנה 410 לתקנות סדר הדין האזרחי, תש"ד-1984, ותבקש שלא תינתן רשות ערעור, לאחר ובקשת המבקשים מושתתת על טענות עובדותיות, שאין מוקמן בערעור, והסוגיה המשפטית היחידה העולה מן הבקשה, המתייחסת לנושא היתרי הבניה, אינה צריכה להתרבר בשלב זה של מתן צו בגיןם בנסיבות תיק זה. הכל כפי שיובהר להלן.

ואלה נימוקי התגובה:

A. מבוא

המבקשים, תושבי שכונות סילואן ואדי חילווה (להלן: "השכונה"), ועימם עמותות "במקום" והאגודה לזכויות האזרח בישראל (וותרות 7 ו- 8 בהתאם), הגיעו עתירה נגד המשיבים 1-3, במסגרת נתבקשו הסעדים הבאים:

- להורות למשיבים 1-3 שלא לבצע כל עבודות פיתוח בשכונות סילואן ואדי חילווה;
- להורות למשיבה 4 שלא להנפיק כל היתר לביצוע עבודות תשתיות שכונה עד לאישור תוכנית מתאר מפורטת לשכונה.

במסגרת העתירה, אשר הוגשה ביום 17.11.08, דחינו לפני שלושה חודשים **תמימים** (!), הגישו המבקשים בקשה למתן צו בגיןם במעמד אחד, לפיו תועלב ההחלטה בשלב הבא של עבודות הפיתוח בשכונה עד למתן פסק דין סופי בעירה.

בהתאם להחלטת כב' השופט נ' סולברג מיום 23.11.08, הגיעו המבקשים את הבקשת למתן צו בגיןם בבקשת נפרדת.

בבית המשפט הנכבד, כב' השופט י' נעם, בהחלטתו מיום 23.11.08 דחה את הבקשת למתן צו בגיןם במעמד אחד והורה לממשיבים להגיש תגובתם לבקשת עד ליום 30.11.08.

מאחר ובמסגרת העתירה והבקשת אזכור שמה של המשיבה שוב ושוב, כגורם היוזם והעומד מאחור תוכנן עבודות הפיתוח, תוך הפניות טענות קשות כלפי, בבקשת עמותת אלע'ץ להצטרף כמשיבה להליך במסגרת בקשה מיום 1.12.2008.

בהחלטתו מיום 17.12.2008 נערך בית המשפט كما הנכבד לבקשת זו, וצירף את עמותת אלע'ץ כמשיבה.

למרבה הצער, "נשיטו" הפרטים האמורים מבקשת המבקשים, וכל אזכור לצירופה של המשיבה 7 להליך נادر מבקשתם, לא כל שכן בבקשת החצטרפות של המשיבה 7 להלן, במסגרת ניתנת תמצית תגובת המשיבה לבקשת למתן צו בגיןם.

5.

למוכר לציגן, כי המבקשים אף לא טרחו לצורף מסמך זה אל הרכבים המלוים את בקשתם, ועל כן יצורף המשמען האמור לתגובהה זו של המשיבה.

במסגרת בקשה החצטרופות ותמצית התגובה לבקשה לממן צו בגיןם תיארה המשיבה את האינטראיסים האמייטיים המוחדים את המבקשים, שהינם אינטראיסים פוליטיים ולא אזרחיים, כפי שהם מנוסים להציגם. כמו כן תואר בפרוטרוטו המצב התחבורתי הבלתי נסבל בשכונה, המسانן את כל מי שנקרה אליה. בנוסף טענו בתגובה באשר לסוגיות היתריה הבנייה, ביחס לעובדות היוזמות למשיבה בנושא זה.

[א'] מצ"ב העתק בקשה המשיבה להצטרוף להליך ומסומנת בנוסף א'.

עם קבלת תגובה המשיבים לבקשה הגישו המבקשים את תגובתם, המצורפת בקשה רשות העיר. כשלפניהם מונחת הבקשה, תשובות המשיבים והתגובה להתגובה, הכריע בית המשפט הנכבד كما בקשה לממן צו בגיןם, בגיןם לעמדת המבקשים.

על כך הם מליניטים בבקשת רשות העיר עשו תגובה זו.

.7. המשיבה סבורה, במלוא חכוד, כי אין בנסיבות המבקשים במסגרת בקשה כדי להצדיק מתן רשות עיר, וכי יש להוותיר את החלטת בית המשפט הנכבד על כנה.

ג. נימוקי התגובה

ב.1. סוגיות היתריה הבניה לביצוע העבודות

.8. עיון בקשה מלמד כי המבקשים סומכים את בקשתם לממן רשות עיר על שני נדבכים מרכזיות.

.9. ראשית טענו המבקשים, כי עבודות הפיתוח מחייבות היתריה בניה, ובהיעדרן, אין לאפשר את המשך ביצוע העבודות עד לממן הכרעה בעירה.

טענתם השניה של המבקשים היא כי עבודות הפיתוח צפויות לגרום לתושבי השכונה אי נוחות מרובה, הן בשל שיבוש הסדרי התנועה וחניה בשכונה והן בשל החשש לביצוע חפירות הצלה שישתקו את התנועה בשכונה לפරקי זמן ארוכים.

שתי הטענות נדחו על ידי בית המשפט הנכבד كما כלל מצדיקות מתן צו זמני, ובמידה לא מבוטלת, אף לגופן.

.10. כחברתה, גם הטענה בדבר היעדר היתריה בניה לעובדות הפיתוח נדחתה על ידי בית המשפט הנכבד כאמור, אשר בחרן את טענות הצדדים בנושא זהה ובהיר שלא להידרש לעומקה של הסוגיה בשלב זה של הדיון. זאת, בין היתר, בשל הרושם שנתקבל כי לא נסתרה חזקת תקינות המינהל בהקשר זה.

.11. כבר עתה יאמר, כי בגיןו לחסיבות השולית שניתנה לשוגיות היתריה הבניה בבקשת המקורית לממן צו מניעה זמני ובעירה, במסגרת בקשה לממן רשות עיר, הפקה שאלת ההיתרים למרכזית ומוגדרת.

.12. כך, במסגרת הבקשת לממן צו מניעה נטען בסך הכל, כי לא ניתן לקבל היתריה בניה לעובדות הפיתוח בהיעדר תוכנית כוללת לשכונה, וזה נדרש על מנת לאפשר לתושבים להרחיב את בתיהם מבלי להפר את החוק. כן טענו המבקשים, כי נדרש תוכנית כוללת לשכונה על מנת לייתן מענה לצרכים הציבוריים, מבוססת חינוך, סניף דואר וכירוב.

.13. עתה, במסגרת בקשה רשות עיר, הפקה סוגיות היתריה הבניה לשאלת של "מינהל תקין" ו"שלטון החוק" - מונחים שלא נזכרו בעירה ובקשה.

14. כך למשל, בסעיף 28 לבקשתם מליינים המבקשים על כך שהתנהלות המשיבים 3-1 מנוגדת " לכל הליך מנהלי תקין ודרישות הברורות של החוק". בכך, הפכו המבקשים מאזרחים הדואגים לנוחיותם ולצריכיהם הקהילתיים, לשומרי הארמון.
15. יובחר - המשיבה אינה מזולגת בתפקיד החודש שנטלו לעצם המבקשים, ואולם, נראה כי הדבר נעשה על מנת שתהייה למבקשים עילה משפטית לדון בה במסגרת הערעור. זאת, כאשר כל יתר הטענות במסגרת בקשתם אין אלא טענות עובדיות, אליהן בית משפט של ערעור אינו נדרש.
16. לצורך כך, הטענה האמורה, אשר הופיעה בקורס ענות חלשה במסגרת העתירה, הפכה בבקשת רשות הערעור ללא פחות מ"הסוגיה המרכזית המועלית על ידי העתירה", כך בסעיף 50 לבקשתה.
17. לאחר וזהו גלגולת של הטענה בדברי העדר התיירי בנייה, ספק אם בית המשפט נכבד צריך להידרש גם אליה. נבהיר - לאחר ובפני בית המשפט נכבד קמא הונח נושא התיירי הבנייה כמשפיע על יכולתם של המבקשים להרחיב את בתיהם ולהקים מוסדות ציבוריים בשכונה, ותו לא, הוא בחר שלא להידרש אליו בשלב מתן צו זמני אלא בשלב הדיון בעתירה.
18. מטיבה זו אין לאפשר למבקשים לע援ר על נושא זה, הגם שלכאורה מדובר בעניין משפטי. זאת מושט שבנסיבות תיק זה, הדיון בשאלת המשפט בא לשורת טענה שנדחתה מבוחנה עובדיות - היא שאלות דחיפות הפסקת העבודה ומazon הנוחות.
19. יתרה מכך, כפי שיובהר להלן, אף אם ייקבע חיללה, כי העבודות מחייבות התיירים נוספים שלא ניתנו, ניתן לתקן מצב זה ואין כל דחיפות להפסיק את העבודות קודם לתיקון המצב. זאת במיוחד כאשר מה שמפறיע למבקשים בהקשר זה הוא העדר תוכנית כוללת ולמעשה כל יתר הרצינויות שבמתן התיירים (לרבות מעורבותם כל הגורמים המڪוציאים ושיטוף התושבים), מתקיימים ממש.
20. נזכיר, כי במסגרת הבקשת מתן צו זמני הליינו המבקשים על העדר תוכנית הכוללת. התוכאה הנטענת, של העדר התיירים, היא רק תירוץ כדי להקיפה את ביצוע העבודות, ולמעשלה לחייב את הרשות לעורך תוכנית כוללת לשכונה. הדברים כתובים ב佐זה מפורשת גם בסעיפים 63-62 לבקשת רשות הערעור:
- "המבקשים**ambahiro** שהם אינם מסכימים עם סדר העדיפויות של שיפור תשתיות השכונה, כפי שהציגו המשיבים, שכן תושבי השכונה אינם סובלים מעויות תשתיית ברשות המים, המבו, הניקוז, החשמל או הטלפון".
- (ס' 63 לבקשת רשות הערעור).
- ובסעיף 66 לבקשת :
- "העותרים (כך במקור - הח"מ) סבורים, כי אם המשיבים היו מבקשים**
באמת ובתמים את טובת השכונה, כפי שהם חוזרים ומדגישים, היה
עליהם להכין לשכונה תוכנית מפורטת כוללת, שлокחת בחשבון את
צורכי התושבים ומשתפת אותן בהליך התוכנו... בשלב זה יש לתושבי
השכונה צורך דחוף בהרבה בהליך תוכנו שיאפשר בניית מבני ציבור
ובתי מגורים בשכונה. הטיפול בתשתיות הביב... לא יועיל להם, ומשל
מבוחינתם לעירכת ניתוח פלטי לחולה אשר סובל מעיית לב."
- (ההדגשות הוספו - הח"מ)
21. مكان, ככל נושא התיירי הבניה איןו מעוניין את המבקשים. המבקשים מדקדקים בו ומרחיבים בעניינו בארכנות יתירה, וזאת מושם שהוא הא芝ה היחידה שיש להם בעניין משפטי שיוכן לפדם את מטרותם - עירicit תוכנית מפורטת לשכונה. דא עקא, שאייפטם לעירicit תוכנית מפוררת לשכונה אינה יכולה להצדיק בשום פנים ואופן מתן צו מנעה זמני שיפסיק את ביצוע העבודות עד לקיום דיון בעתירה.

- .22. ואף זאת יש לומר: אם אכן מדובר בסוגיה משפטית רצינית ובעל תשלכות מרחיקות מוצגים בנסיבות בקשה רשות העירור, ברור גם ברור כי יש לדון בנושא במסגרת התקין העיקרי, ולא בהליך של צו ביןיט.
- .23. אף המבקשים מעדים כי "מדובר בחלוקת משפטית רצינית ובעל תשלכות מרחיקות לכת שיש לברר ולפזוק לגבייה" (ס' 44 לבקשתה. בהמשך הסעיף נכתב, כי בית המשפט הנכבד קמא ביטל אותה לאחר מכן, ואולם קראת החלטתו מראה, כי הוא לא ביטל את הדיוון בחלוקת, אלא דחה אותו לשלב הדיון עתירה, כפי שמתבקש).
- .24. יתרה מכך, בית המשפט הנכבד קמא קבוע, כי בשלב זה די בכך שתוכנית鄙יעוט העבודות אושירה על ידי כל חבריeralonists אשר חבירו ייחד, וכן כי חלק של העבודה מהוות השלמה של עבודות פיתוח שכבר נעשו באוצר האחרון (עמ' 2), כדי לא להפסיק בצו מניעה, בנימוק של היעדר היתריהם כדין.
- .25. כמו השופט ני סולברג הוסיף וציין בהחלטה, כי מן הראיות שהוצעו בפניו על ידי המשיבים, לא נסתירה חזקת תקינות פעולות הרשות.
- .26. ההחלטה האמורה התבססה על קיומם של היתריהם מצד כל חבריeralonists הרלוונטיים, אשר צורפו לתגובה המשיבים 1 ו- 4 לבקשתה. אך, הכרתו של מגרש החניה בדרך השימוש נעשית על פי היותר בינה מס' 07/0585.0, שהעתיקו צורף לנספח 7 לתגובה המשיבים 1 ו- 4 וכנספה זו לתגובה המשיבה 3.
- .27. לגבי יתר עבודות התשתיות, לשם鄙יעוט עבודות חפירה לשיפור והתקנת תשתיות (חשמל, קווי טלפון, מים וביבוב וכיו"ב), נדרשים היתריה חפירה בלבד והיתריהם מה חבריeralonists הרלוונטיים, ולא נדרשים היתריה בנייה. היתריהם אלה אינם תלויים בקיומה של תוכנית מתאר מפורטת. תוכנית מתאר מפורטת, המתיחסת לגובה בנייה, אחוזי בנייה, ציפוי מבנים וכיו"ב, הינה תנאי להוצאה היתריה לבניה בפועל, ולא לביצוע עבודות תשתיות וסלילת כבישים.
- .28. עבודות החפירה האמורויות מבוצעות בהתאם לכל היתריהם הדרושים לפי כל הדיינים הרלוונטיים, אשר צורפו לנספח 8 לתגובה המשיבים 1 ו- 4 לבקשתה. כמו כן, משרד התכנוברת, המשיב 2, הבHIR בתגובהו לבקשתה, כי אישר את התוכניות מבחינה תעבורתית, בהתאם לסטנדרטי הקבועות בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.
- .29. זאת ועוד. המשיב תוסף וטען בהקשר זה, כי ככל שתתברר במסגרת הדיוון עתירה לופת, כי חלק מהעבודות המתוכננות לא הוצאו היתריה בנייה כדין, וכי לא ניתן להנפיק היתריהם מתאימים בהיעדר תוכנית מתאר מפורטת, הרי שעסקין במקרה מובהק עליו יש להחיל את זוקטרינת הבטלות היחסית.
- .30. הנה כי כן, מדובר בעבודות חינוכיות לשיפור תשתיות הכבישים הרעויה בשכונה ולהגדלת בטיחותם של תושבי השכונה, ובעיקר הילדיים שבהם.
- .31. מאוחר וברור לכל כי תוכנית מפורטת לא תאושר בטווח הזמן הקרוב, ולאור חשיבות העבודות המתוכננות, יש להתריר את ביצוען גם אם חיללה לא עדזו המשיבים מס' 3-1 בכל תו ותג של הראות הדין הרלבנטיות.
- .32. בדיקוק לשם כך יצרה הלהקה הפסוקה את דוקטרינת הבטלות היחסית, ובמידת הצורך, זהה בדיקוק המקחה בו ראוי לישמה.
- .33. המשיבה תוסיף וטען, כי טענות של המבקשים בנוגע לסוגיות היתריה הבניה, ובמיוחד ההתלות הכלכלית מוחלטת בה בנסיבות הבקשה לממן רשות עירור, היא חסרת תום לב.
- .34. תושבי השכונות השונות במזרח ירושלים מלינים חזור והלן, והמשיבה סבורה כי בעצם רב, על כך שהרשויות אין מקומות תוכניות מתאר מפורטות לשכונות מזרח ירושלים, ובכך מקשות על פיתוח תשתיות באופן שכונות ועל קבלת היתריה בנייה בהן.

- גם המשיבה סבורה כי מדובר בהזנחה מתמשכת של הרשות, וכי שומה עליהן לפעול במלוא המרץ ליום,קדם ולאשר תוכניות מפורטות לכל שכונות מזרח ירושלים, לרבות שכונות סילואן. פוללה זו הינה חיונית על מנת לאפשר את פיתוח השכונות והפיקתן למקומות שנעים ובוטוח יותר להתוגדר בהם. .32
- עתה מבקשים המבקרים עצם להשתמש באוטה טענה של היעדר תכניות מפורטת על מנת למנווע ביצוע עבודות חיוניות לשיפור תשתיות הכבישים והבטיחות בשכונה. משמעו העיונות להטענה האמורה היא מתן חליטה שיפוטית לפיה לא ניתן לבצע כל עבודה תשתיית שהיא בכל שכונה במזרח ירושלים לבגיה אין תכנית מפורטת. .33
- ואגב, יש לתהות, כיצד טענה מעין זו מתיישבת עם חלק מפעליותיה של המבקשה מס' 8, המנסה, בהלכים אחרים, לחייב את הרשות לבצע דזוקא עבודות תשתיות וביבב בשכונה אחרת במזרח העיר? .34
- המשיבה תבקש להעמיד את בית המשפט הנכבד על מניעתם הפסולים והבלתי רלבנטיים של המבקרים מס' 6-1, כדי להבהיר עד כמה מכעיסת הצגת הטענה בדבר היעדר הינו ריבוי בניה על ידם.** .35
- למעשה, (והדבר הוגם בפני בית המשפט הנכבד כאמור), מדובר בגורמים הפעילים מטעם הרשות הפלסטינית וארגון הפת"ח. כל מטרתם לסקל כל פעולה של השלטון הישראלי בשכונה ולמנוע, במהלך לאומני לשם, מושבים יהודים להתוגדר בשכונה. .36
- המבקשים שוללים כל מעורבות ישראלית בשכונה ובכללה שיפור התשתיות בה על ידי "הכבש הציוני". המבקרים רואים את השכונה כפלסטינית, ומכוונים כי במסגרת הסדר מדיני, היא תועבר לשליטות הרשות הפלסטינית. כל השקעה כספית בשכונה על ידי המஸל הישראלי עלולה, לتفسתם, לסקל את מטרותיהם הפוליטיות, וליצור מרכיב חיים נורמייני בין התושבים למדינה ובינם לבין עצמם. .37
- יתירה מכך, המבקשים מבינים, כי שיפור התשתיות בשכונה, הפיכתה לבטיחותית עבר הולי הרגל בה, יצירות אפשרות טבירה למעבר כלי רכב, שיפוץ חזית הבתים ויצירת מקומות חדשות, יגרמו לשיפור איכות החיים בשכונה, דבר שייסכל את הנחתה "חמאק" הלאומני שבו הם מנסים לעוזר. .38
- لمבקשים כלל לא חשוב או משנה כי הנפגעים העיקריים מימאבקם' הם תושבי השכונה, ברובם ערבים. .39
- המבקשים מתארים את התהליך האמור במסגרת עתירתם, אך מייחסים למשיבה את היוזמה לפיתוח השכונה מותוך רצון 'לייחד' אותה (מינוח פסול בשלצמו, אשר נועד ללבות את הטינה כלפי המשיבה). גם בבקשתם מליניגים המבקרים על כך שכאשר עומת אליע'ז נכנסת לתמונה החלו הרשות לפועל במרץ (עמ' 65 לבקשתה). .40
- בכך מתגללה הכוונה האמיתית העומדת מאחורי עתירתם - הד Hort וגליהם של תושבים חדשים מהשכונה, באמצעות הקפה מצבח העוגם, המ██וכן וחמוונה. .41
- במצב דברים זה יש לתהות, כיצד מסכימות המבקרים מס' 7-8 להציג טענה אשר אם תתקבל וובל לסלול מותם ועומק של אוטם תושבי מזרח העיר שעל זכויותיהם היא מתימרת להגנן? .42
- מכאן עולה, כמובן, כי יש לדחות את טענותיהם, המשפטיות והמופלפלות, של המבקרים 6-1, בדבר הצורך בהיומי בניה לשם ביצוע העבודות, כאשר ברור, כי לא שלטון החוק ולא המינהל התקין הם המניעים אותם, אלא השαιפה למןעו כל פיתוח של השכונה על ידי רשויות המדינה. .43
- יודגש, אף אם ייקבע במסגרת החקלאי העיקרי, כי העבודות מצרכות היתרים נספחים, מעבר להיתרים הקיימים, אין בכך כדי להצדיק מתן צו מנעה בשלב זה של ביצוע העבודות. .43

.44. אכן - איןabei מותן צו מניעה משום אמירה המצדיקה ביצוע עבודות ללא היתרי בנית, או המאפשרת את הפרת החוק בחסותו בית המשפט. ההפוך הוא הנכון. כאשר כל הרשות פועלות בשיתופ פעולה, בהתאם לתוכניות מסוימות, ולאחר שנשמעה עמדת המתנגדים לתוכניות הפייתוח, למעשה נעשו כל הפעולות הנדרשות קודם למותן היתרי בנית.

.45. לאחר וערכת תוכניות מלאה לאוצר תיעכב את ביצוע העבודות שניים ארוכות, ובידיעת כי מידיו יוסט עומדים הוהלכים והשבים בשכונה בפני סכנה בטיחותית בשל המצב התחרורתי בה, אין מנוס אלא לאפשר ביצועם של עבודות פיתוח גם קודם לערכית תוכנית כוללת.

זאת, כאמור, כל עוד כל הגורמים המעורבים דורך קבוע במותן היתרי בנית חדי ויאשרו את ביצוע העבודות לפי כל ההוראות והתקנות הרלוונטיות. כך קבוע בית המשפט הנכבד כאמור, ונראה כי החלטתו בדיון ובצדק יטודה, ואין כל הצדקה לשונתה.

שאלת אי הנוחות מהنمלה לממן הצו

.46. טענותם השנויות של המבקשים התייחסה לחוסר הנוחות שעבודות הפיתוח צפויות לטענתם לגרום לתושבי השכונה, הן בשל שיבוש הסדרי התנועה והחניה בשכונה והן בשל החשש לביצוע חפירות הצלחה שישתקו את התנועה בשכונה לפרקי זמן ארוכים.

.47. בית המשפט הנכבד كما דחה את הטענות האמורות וקבע כי אין בהן כדי להצדיק את הפסקת העבודות בשלב זה. למסקנה האמורה הגיעו בית המשפט הנכבד קמא כאשר לפניו מונחות כל טענות המבקשים, אשר בנושא זה הרחיבו גם הרוחיבו במסגרת העתירה והבקשה לממן צו מנעה זמני. למעשה, בלבד מרכיב ההיסטוריopolיטי ארוך, שנועד ליצור אוירית קיפות, כמעט כל העתירה והבקשה עסקו בסוגיות אי הנוחות שתיגרם למבקשים כתוצאה מביצוע העבודות.

.48. מכאן, כאשר החלטת בית המשפט הנכבד קמא שלא להידרש לחוסר הנוחות הנטען כعليה לממן צו מנעה זמני, היה מונח בפניו כל החומר העובדתי שרצו המבקשים להציג, וזאת עוד לפני נחקרו המבקשים ביחס אליו.

.49. כפועל יוצא מכך, החלטתו בנושא היא מסוג ההכרעות שאין בית משפט של ערעור נוטה להידרש אליהן.

.50. בית המשפט הנכבד קמא ערך איזון בין העבודות שהוגשו לפניו וקבע, כי "הנזק הצפוי להיגרים אם יינתן צו בגיןם - לתושבי המקום ולציבור בכלל - עליה במידה ניכרת על הנזק שייגרם, אם לא יינתן הצו".

.51. בית המשפט הנכבד קמא הוסיף וקבע בהקשר זה, כי לתוכנית חברה גם משטרת ישראל, על מנת ליתן מענה חולם גם בתקופת הבניינים. בכך למעשה נקבעו האמצעים הסביריים לצמצום אי הנוחות הצפוייה להיגרים כתוצאה מшибושים בסדרי התנועה ברחובות בהם מבוצעות עבודות הפיתוח.

.52. יתרה מכך, למסקנה זו הגיע בית המשפט הנכבד קמא גם על בסיס "פירות הנזקים" המופיע בתגובה המבקשים לتوجيهות המש��בים, אליה הם מפנים בבקשתם דן. על כן גם מסיבה זו, אין מקום להידרש לטענות כאילו התעלם בית המשפט מן העבודות שהונחו לפניו בנושא זה.

.53. המבקשים טוענים נגד התרשםותו של בית המשפט הנכבד קמא, לפיה טענות המבקשים ביחס לנזקים אמרורים להיגרים להם חן כלויות.

.54. בהקשר זה תבקש המשיבה להציג, כי מדובר במעשה בטלתי חוקי, של חניה על מה שאמור היה להיות מדרכות להולכי רגל. ככלומר, הפע המעשי של בקשת המבקשים הוא לאפשר להם להמשיך ולחנות שלא כדין, תוך סיכון הוהלכים והשבים, וזאת בחסותו בית המשפט. ברי, כי לא ניתן להידרש לבקשת זו.

- .55. הנה כי כן, בית המשפט הנכבד קמא השווה את המצב המתוואר על ידי המבוקשים למצוות הקיימים ברחובות נשוא הבקשה, והגיעו למסקנה כי המצב הנויחי "איןנו רק מכבים, מסורבל ופוקוק, אלא צופן בחובו סכנות בטיחותיות של ממש, כשמכוניות חונות על המדרכות, והולכי רגלי נאלצים לפול את דרכם בין המדרכות שנתפסו על ידי המכוניות החוניות, לבינו תכ癖ש הצר." (עמ' 3 להחלטה).
- .56. קביעה זו מראה כי בית המשפט הנכבד קמא ערך איזון בין טענות הצדדים והגיעו למסקנה, שהחלה לא ניתן לומר כי היא בלתי סבירה.
- .57. כפי שהוזג בפני בית המשפט הנכבד קמא, השכונה שוכנת בשטח הררי ורווחה בبنיה צפופה. הכבישים בשכונה הם דו-סטריים, אך רוחבם בחלק גודל מון המסלול הוא כרחבו של כביש חד סטריא צר.
- בשעת העומס, נוצרים לחצי תנועה מהຍיביט נסעה לאחרור של מספר כלי רכב במקביל על מנת לאפשר תנועה לשני כיווני הנסעה. הטדרת הנסעה בכביש והתקשרות בין הנגבים נעשית בצפירות וצעקות, מה שכמובן אינם תורם לשלוות התושבים וליעילות התנועה.
- הרבייה בת הרכבתה נזקפת מרווחה של מטר עד שני מטרים מAhead הכבישים בה. לצד הלקים מהכבישים קיימת מדריכת, אך זו משמשת בפועל אך ורק לחייה. התוצאה היא יציאה מדלתות הבתים ישירות אל הכביש, והליכה לתוך נמנעת על הכביש עיי' כל הולכי הרגל - ילדים וזקנים, חורים עם עגלות וכו'. כפועל יוצא מהתנאים אלה, מספר תאונות הדריכים בשכונה שמעוות ביותר, למרות מיעוט יחסית של כבישים שחוצים אותה.
- .58. מצב התשתיות האחירות בשכונה גרוע אף הוא. קווי הטלפון והחשמל ישנים ורעוים, קווי המים והביוב אינם עמידים, ומחייבים חילפה. חזיות הבתים אף היא אינה מלבדה, בלשון המעטה. הבתים שרוכס והווחבו ללא היתרים, נראהם כבניים טלי עיל טלי, מזונחים ורהורים.
- .59. המצב המתוואר מחייב שיפוץ של התשתיות, יצירת מקומות חניה חולפים ושיפור הסדרי התנועה בכבישים, צעדים אלמנטריים ומינימליים שאפשרו חיים סבירים בשכונה.
- במסגרת העבודות הצפויות להתבצע, יוקמו מדרכות לצידי הכבישים ויפנו מדרכות קיימות מכלי רכב חונים. עברו כל הרכב יוקצו מפרצץ חניה מדי כמה עשרות מטרים, שיאפשרו חניה בסמיכות לבתי עסק ומגורים, מבלי לסכן את הולכי הרגל. בנוספ', ייחדשו תשתיות החשמל, הביוב והטלפון לרוחות כל תושבי השכונה ומבלי שהם נדרשים לשאת בעלות כלשהי.
- .60. החניה בסמיכות לבתים, הנעשית בשלעצמה באופן מסוכן ושלא כדי, בנסיבות אסורים ותוך הפרעה מתמדת לתנועה, אינה ערך מקודש. ההיפך הוא הנכון, המשיבה סמכה וב吐חה כי גם מרבית תושבי הרחובות בטע אמורויות להתבצע העבודות (אשר כלל לא ברור מהם מקרוב המבוקשים ומרקם אלה אשר הסמיכו את המבוקשים לדבר בשם) מעדייפים את בתיותם לידיהם על פני הנוחות הכרוכה באפשרות החניה על המדרכה בצדם לבתיהם.
- .61. מרקם החיים עליו מבקשים המבוקשים לשומר לא רק שלא ייגע כתוצאה מהעבודות המתוכננת, אלא ישופר פלאים.
- .62. חוסר הנוחות הזמןית כתוצאה מביצוע העבודות, עליה מלינים המבוקשים, הוא רע הכרחי אך נסבל.
- .63. התועלת בbijoux העבודות עולה עשרה מונים על הסבל הזמני הנבען, והוא מוצר לוואי של כל עבודות פיתוח בכל שכונה או כביש. טול לדוגמא את עבודות הרכבת תקלה בירושלים, אשר אין חלק כי השפיעו באופן קשה ביותר על העסקים במרכז העיר ועל עומס התנועה בעיר כולה לפרק זמן לא מבוטל. היילה על הדעת לבטל תוכנית זו אך בשל אותן הפרעות זמניות, העולות עשרות מונים על החפהה הנבענת כאן?

.64 תוכניות אינה נמצאת במידת אי הנוחות הזרנית לה היא גורמת אלא בחוקיותה ובסבירותה. במקרה דנן, ברוי כי הרחקת מקומות החניה הבלתי חוקית מבטי התושבים על מנת לשפר את הבטיחות, לשוטר לרוחב הראשי של השכונה מראה סביר ולשפר תשויות שהותקנו לפני שנים ומצבן רעוע, היא מחר סביר ומתבקש.

.65 בוגוד לטענת המבקשים, בית המשפט הנכבד קמא שקל בגדר שיקוליו גם את חשש מפני שייטוק התנועה ברחובות השכונה **בטעאה מהפירות הצלת** שלולות להפתחה עם גילוי ממצאים ארכיאולוגיים במהלך עבודות הפיתוח. עם זאת נקבע, כי אין בכך כדי להצדיק את הקפאת המיצב הקים ואי ביצוע התוכניות, במיחוד כאשר קיבל הרשות כי הרשותות עירוכות לצמצם כל אי נוחות העוללה להיגרם במקרה במקרה כזה. גם החלטה זו בדין יסודה, ואין מקום לשנותה במסגרת ערעור.

ב.3. סוגיות הקמת תחניינות

.66 המבקשים מוסיפים וטוענים בבקשתם, כי בית המשפט הנכבד קמא טעה כאשר לא נתן צו מנעה למרוג שההיליכים בנושא השימוש בשטחים בתוכניות טרם הוכרעה באופן סופי.

.67 המשיבה תבקש לטעון בהקשר זה, כי ככל שנעשה פועלות על ידי הרשות המונוגדות להכרעות שיכولات עדין להתקבל במסגרת ההליכים המתוארים על ידי המבקשים, היה על המבקשים לפנות בבקשתו לממן צווי בגיןים במסגרת הליכים. שלא עשו כן, אין הצדקה לממן צו בגיןים במסגרת ההליך הנוכחי, בהסתמך על אי מיצוי ההליכים האחרים.

ב.4. סוגיות שיתוף התושבים

.68 המבקשים מוסיפים וטוענים במסגרת בקשתם כי בית המשפט הנכבד קמא טעה כאשר קבע כי התוכנית נעשתה בשיתוף פעולה עם תושבי הכפר ולא בכפיה.

.69 אכן, באשר לסוגיות שיתוף התושבים בתהליך, מצא בית המשפט הנכבד קמא כי למרות שלא כל תושבי המקום שבע רצון מהתוכנית, לא ניתן לומר כי לא היו מעורבים בתהליך, וכי המשיבים לא שיתפו עימם פעולה. זאת ועוד, בוגוד לטענת המשיבים בבקשתם, בית המשפט הנכבד קמא התרשם כי **"המחלך בילו נעשה בשיתוף פעולה ולא בכפיה"**.

.70 קביעה זו היא עובדתית, ואין מקום להידרש אליה במסגרת ערעור.

.71 בית המשפט הנכבד קמא הפעיל את שיקול הדעת השיפוצי וקבע, כי התנגדות התושבים לתוכנית שoczגה בפניהם אינה מצדיקה שלעצמה את ממן צו המנע, ואין בה כדי להעיד על חוסר שיתוף פעולה של הרשותות עם התושבים, לנטען על ידי המבקשים.

יתירה מכך, בית המשפט הנכבד קמא פירט את המהלך שביצעו המשיבים בגדר שיתוף הפעולה האמור, ומצא כי די בהם כדי למצוות את חובת הרשותות כלפי התושבים. ככל שהדבר אינו מוסכם על המבקשים, ניתנת להם הזדמנות להתמודד עם מסקנה זו במסגרת הדיון בעיטה.

ב.5. טענת השינוי

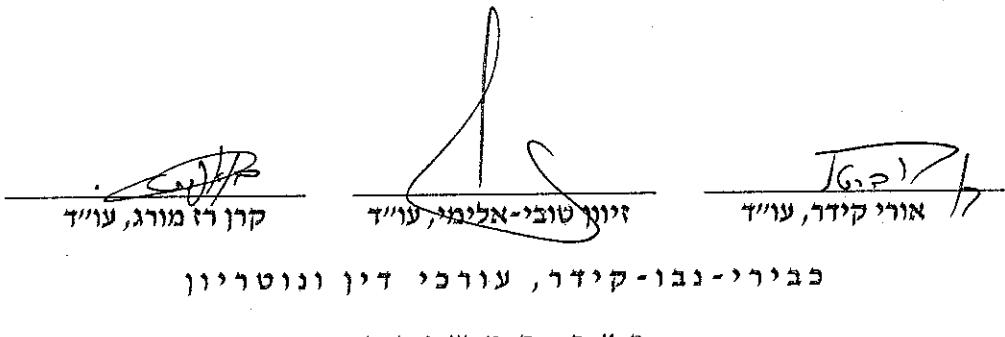
.72 באשר למועד הגשת הבקשה לממן צו מנעה הכריע בית המשפט הנכבד קמא, כי העיטה וכמווה הבקשה **локוט בשינוי ניכר**. בוגוד לטענת המבקשים, כי השופט נ' סולברג לא ביסס מסקנתו זו רק על המועד בו התקיימים כניסה ההסרה לתושבים, אלא שקל עם שיקוליו גם את עבדת מסירת המדינה "טיפון טיפון" לתושבים. אלא שמסקנתו, בוגוד לעמדת המבקשים, הייתה, כי **"עיקרו של המדינה היה זמן - בכוח ובפועל - מזוה זמן."**

- .73 בית המשפט הנכבד קמא ביסס את מסקנותיו ביחס לשינוי, הן על ההליכים שהתקיימו ומוצאו זה מכבר בנושא זכויות הבעלות בмагשך הממועד לחניה והן על הצגת היתרי בניה לבקשתם במהלך חודש מאי 2008. באשר לביצוע עבודות הפיתוח בכניםים קבוע כבב השופט ני סולברג, כי הללו מבוצעות מזהה שМОנה חדשיט, ועובדות הפיתוח בעלות עיר זווד מבוססות על חפירות עמוק שבוצעו לפני חדשיט ארכומיט.
- .74 לשינוי נכבד זה בעצם הגשת הבקשה למ顿 צו מנעה זמני בבית המשפט קמא הנכבד, יש להושא את השינוי המתבטא בהתנהלות המבקשים בכל הנוגע לבקשת רשות הערעור.
- .75 הנה כי כן, החלטת בית המשפט קמא הנכבד, עליה מליניהם המבקשים בבקשת רשות הערעור, ניתנה ביום 17.12.2008.
- .76 רק שМОנה ימים לאחר מכן (פרק זמן ארוך למדי כאשר מנעה זמני עסקינו) הגיעו המבקשים את בקשתם למ顿 רשות ערעור על ההחלטה האמורה.
- .77 ימים ספורים לאחר מכן, וכמתחייב בדיון, נדרשו המבקשים להפקיד עירבון, בשיעור של 30,000 ש"ח, להבטחת הווצאות המשיבים.
- .78 במלוא הכבוד, אין מדובר בסכום עתק, בוודאי כשמזכיר בMOVED שמדובר במילוי מותכם ארגונים ותיקים ומוכרים.
- .79 אלא שאז הגיעו המבקשים כדי שדרכו אינוacha לו כלל ועיקר, ובחרו להגיש בקשה לפטור מהפקודת עירבון, כאשר ברור לחולוטין כי יהיה בכך כדי לעכב את הדיון וההכרעה בבקשת רשות הערעור במספר שבועות, כל זאת כאשר העבודות ממשיכות במלוא המרצ.
- .80 ואכן, עד להכרעה בבקשת לפטור מהפקודת עירבון (לאחר קבלת תגבות המשיבים) החלו ארבעה שבועות תמיימים.
- .81 ברור לחולוטין, כי במידה והGBKים היו סבורים כי באמת ובתמים יש דחיפות של ממש למ顿 צו המנעה הזמנית, וכי העבודות אכן פוגעות בהם משמעותית, הם היו עושים כל אשר לאל ידם בניסיוןקדם ולזרו את הדיון בבקשת רשות הערעור.
- .82 תחת זאת העדיפו המבקשים להשתרך להם לאים, באופן המראה בבירור כי הם עצם אינם סבורים שאכן מדובר בעניין כה דחוף ומשמעותי.
- .83 בכל הכבוד, אם המבקשים עצם אינם רואים דחיפות אמיתית בדיון בבקשת רשות הערעור, מוטב יותר על צו המנעה הזמנית, ויתמכו בדיון בתיק העיקרי.
- .84 **איכום - מאزن הנוחות, סיכויי הערעור**
- .82 לצד שלל הטענות העובdotיות שפורטו לעיל הוסיף המבקשים וטענו, כי מאزن הנוחות נוטה לטובה מ顿 צו הבינויים, וכן כי סיכויי העתירה גבוהים. על כן, לטענתם, ישנה הצדקה למ顿 צו בינויים בשלב זה, שישמר את המצב הקיים.
- .83 לעומתם, בקהלו את מכלול המסמכים והטענות שהוצעו לפני, הגיע כבב השופט ני סולברג לכדי מסקנה, כי ביצוע התוכנית אינו סובל זיהוי. זאת מיותר, שכן הסבירו נוחיותם של המבקשים אין מהווה משקל כנגדם.
- .84 בית המשפט הנכבד קמא הוסיף שיקולי מאزن הנוחות גם את נוחיותם של אלו פה האנשים הפוקדים את העיר העתיקה מדיי יום ביום ואת ההכרה להקל על העומס התחרורתי לרווחת תושבי המקום וכל הבאים בשער העיר העתיקה.
- .85 שיקול נוסף שהוצע בחילוט בית המשפט הנכבד קמא היה העליות הרבות הקרים ביצוע העבודות והחשש הממשי, כי עיקוב ביצוע העבודות יגרום נזקים כספיים כבדים לkopfat הציבור, אם ביצוע העבודות שהוחל בהם, יעכב.

- .86. לשיטת המשיבה, יש לשקל בקשר זה של AMAZ הנותחות גם ובמיוחד את המנייע להגשת בקשתם. כל סוגיות הקפת המצב הקיימים והקשיי להשבת המצב לקדמותו נcona כאשר ישן טענות מהותיות נגד עצם הבנייה, אך לא כאשר הקפת הבניה נחוצה למבקשים כדי להפעיל לחץ על הרשות לעורק תוכנית מפורטת לשכונה, כפי שהם מעדים בעצמם.
- .87. בעניינו, בית המשפט הנכבד קמא לא התרשם כי עבוזות הפיתוח כשלעצמם ייצרו מצב בלתי נסבל עבור התושבים, וכי יש מקום להימנע מביצוע שמא לא ניתן יהיה להסביר את המצב לקדמותו. זאת בין היתר, מאחר ו"קדמותו של המצב", היא מצב בלתי חוקי, לא בטיחותי ומסוכן. מסיבה זו, החלטות שהוצעו על ידי המבקשים בבקשתם אין רלוונטיות לעניינו.
- .88. לצד חסכנות האמורויות, בדבר AMAZ הנותחות, התרשם בית המשפט הנכבד קמא, כי סיכון העתירה לגופה אינם מן המשופרים, וזאת, אף קודם שניתנה למשיבים הזדמנויות לחקור את המבקשים על שלל טענותיהם, כפי שהוצע לא רק במסגרת העתירה והבקשה, אלא גם במסגרת התגובה לתשובות המשיבים שהוגשה על ידם.
- .89. תחושתם של המבקשים, גם בשלב זה, כי סיכון העתירה גבוהים, נראה תמשיך לוותם עד לחייבת בסופו של ההליך, כך נקווה, ואולם אין בה בשלב זה כדי להציג מטען צו מנעה בניגוד לעמדת בית המשפט הנכבד קמא.
- מספר הערות טרם סיום**
- .90. ג. טרם תוצאה התייחסות המשיבה בבקשת רשות הערעור, מוצאת היא לנכון להתייחס במספר עניינים אשר לא מצאו מקום במסגרת הבקשה למתן רשות ערעור, אך סביר יותר שהייתה להם השפעה על הכרעת בית המשפט הנכבד קמא, ולכל הפחות על התרשומות מיידית תום ליבם של המבקשים.
- .91. ראשית תבקש המשיבה להתייחס לאופן בו מנוסחות הבקשה למתן צו מנעה זמני, ולראשם המוטעה שהיא יוצרת עקב ניסוח זה.
- .92. הגם שפטוי התוכנית מפורטים בבקשת, הסעדים המבקשים במסגרת מנוסחים בכללות, עד כדי כך שקבלת הבקשה הייתה מונעת ביזען של כל עבוזות פיתוח בשכונה, מכל סוג, מעתה ועד להכרעה בעתירה. ערפל זה אינו מקרי אלא מוגמתי. רק באמצעות יכולם המבקשים להצדיק את טענות הקונספצייה הרובות הנטענות על ידם, כאשר התוכנית ננטקפת במסגרת כוללת בכך הכל שיפוץ כבישים ומדרכות והסדרת חניה חוקית לתושבי השכונה.
- .93. הבקשה רווית טענות וסיפורים המוצגים כרתק, הגם שאינם ממן העניין. התיאור המעוות אודות פועלה של המשיבה בשכונה, סיפור חלפת שמות הרחובות, פירוט עתרות נספות המתרבwort בעניין עבודות פיתות, צווי תניה - כל אלה, אינם נדרשים לצורך הכרעה בבקשת, וכןudo להטוט את ליבו של הקורא וליצור מצלג אליו התוכנית היא חוליה בשרשראת של מחלכים פוליטיים להם שותפים כלל המשיבים בעתירה.
- .94. אלא שלא כך הוא הדבר. עסוקין בעבודות פיתות של שכונה שלא זכתה לפיתוח משך עשרות שנים, שמצב התשתיות בה רועע ביותר והתחבורה בה מתנהלת באופן המסקן מיידי יום את תושביה ומברקיה, כבר גורם לתאותות.
- .95. לעומת זאת המשיבה היא רשויות המדינה לאורך שנים רבות הזינו את השכונה ולא סיפקו לה שירותים בהיקף לו זכות שכונות אחרות במערב העיר ירושלים. המשיבה סבורה, כי השכונה זכאית לפחות בהיקף שיפטור אפליה רבת שנים זו וישראל הולכת למעשה את תנאי החיים של התושבים ליתר חלקי העיר. עבודות הפיתוח נשוא הבקשה, הן השלב הראשון וההכרחי וכל דחיה ביצוע פוגעת בשכונה, בתושביה ובמברקיה.

- .96 לו דעתה של המשיבה הייתה נשמעת, הייתה השכונה זוכה לשיפור מקיף בהרבה, המתאים לשכונה במרכז של בירת ישראל ולא לכפר נידח במדינת עולם שלישי. מיקומה הייחודי של השכונה, בסמוך לאתרים היסטוריים, ובתוואי הררי המשקיף על נוף מירושלים ועד ים המלח, מחיב השקעה משמעותית בה וניצול הפטונציאלי הרב הגלום בה, לרוחות תושביה.
- .97 שנית, תבקש המשיבה להפנות את בית המשפט הנכבד אל התוון הבוטה בו מוגנות טענות המבקשים גם במסגרת הבקשה למתן רשות ערעור. כך, מאשימים המבקשים את בית המשפט הנכבד كما ביצירת מציגים מטעים (ס' 58 לבקשת), בתיאור העובדות "בailo הוא מסופר מגלווניותם של המשיבים", "תווך התעלמות בוטה וגמורת מהמסכת העובדתית שפרשו המבקשים" בפניו (ס' 57 לבקשת), וכל זאת בשעה בה המבקשים עצם הציגו מצחaki ומגמותי בבקשתם, הסתייחסו לעובדות ומגמות, והכפישו את המשיבה 7, מבלי שטרחו לצרפהצד להלין.
- .98 לא יותר למשיבה אלא להזכיר את מושכלות היסוד לפיהן מי שפונה בבקשת סעד מן הצד, מן הרואיו שיימנע מהוחר ניקיון כפויים ויינגן בתום לב.
- .99 לאור האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לדוחות את הבקשה ולהזכיר את המבקשים בחוזאות המשיבה.

ירושלים, היום 16 פברואר 2009.

RONNY TOBI-ALONI, ESQ.
אורי קידר, עו"ד
בביר-נו-קיידר, עורכי דין ונוטריון
ב"כ תם שי בת